

Mårten Olsson
Tillväxtchef
marten.olsson@trelleborg.se

Kommunstyrelsen

Yttrande gällande remiss från samhällsbyggnadsnämnden om lokal kemikalieplan

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden har beslutat att sända Lokal Kemikalieplan för Trelleborgs kommun på remiss till samtliga nämnder och bolag i Trelleborgs kommun samt att nämnder och bolag inkluderar kostnadsberäkningar för arbetet med åtgärderna i Lokal Kemikalieplan från respektive nämnd och bolag.

Kemikalieplanen är omfattande och kräver för sitt genomförande ett åtagande och ett arbete i förvaltningen men är i mångt och mycket viktigt. Behovet av medel och resurser är mycket svårt att bedöma. Åtgärderna i den Lokala Kemikalieplanen anknyter till att uppfylla det nationella miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö samt flera mål i Trelleborgs kommuns miljömålsprogram 2021–2030 såväl som anknytning till kommunens Hållbarhetspolicy.

Remissförslaget innehåller en organisationsstruktur bestående av en styrgrupp (KSAU), en ledningsgrupp samt en arbetsgrupp. Det är önskvärt att organisationsförslaget ses över och revideras gällande ansvarsfördelning och att Samhällsbyggnadsförvaltningen tar huvudansvar för planens genomförande.

Kostnadsberäkningar har tagits fram av berörda enheter/funktioner på Kommunledningsförvaltningen. För Upphandlingsfunktionen har det dock inte varit möjligt att, utifrån befintliga underlag i Lokal Kemikalieplan, bedöma genomförbarhet eller ta fram kostnadsberäkningar utan en närmare precisering av åtgärderna. Enheten för mark och exploatering har invändningar mot föreslaget om miljökrav på nya arrendatorer och har därmed inte gjort några kostnadsberäkningar.

Mer information och yttrandet i sin helhet finns under rubriken Ärendet.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse Yttrande gällande remiss från samhällsbyggnadsnämnden om lokal kemiplan, KS 2021/936, 2022-02-02

Remiss från Samhällsbyggnadsförvaltningen om lokal kemiplan

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår besluta att föreslå kommunstyrelsen att besluta

att anta yttrandet som sitt eget.

Beslutet skickas till

Samhällsbyggnadsnämnden

Ärendet

Spridningen av farliga kemiska ämnen i miljön anses vara ett av de största hoten mot ekologisk hållbar utveckling. Antalet kemiska ämnen som finns i kemiska produkter och varor är mycket stort och för många av ämnena råder fortfarande brist på kunskap om effekter, användning och exponering. Giftfri miljö är ett av de sexton nationella miljö kvalitetsmålen som tillsammans har kopplingar till åtta av FN:s globala hållbarhetsmål.

Den lokala Kemikalieplanen för Trelleborgs kommun är framtagen för att uppfylla det nationella miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö, målen i Trelleborgs kommuns miljö målsprogram 2021-2030 med inriktning 4 Giftfri Livsmiljö, Inriktning 1 God Bebyggd Miljö samt Inriktning 2 Vatten i balans. Även Trelleborgs kommuns Hållbarhetspolicy och de Globala miljö målen har anknytning till den Lokala Kemikalieplanen. Den Lokala Kemikalieplanen ingår som åtgärdsförslag i mål 7 Trelleborgs kommuns Miljö målsprogram 2021-2030.

Syftet med Lokala Kemikalieplanen är att den ska vara ett verktyg och medel för att minska tillförseln och exponeringen av miljö- och hälsofarliga kemiska ämnen till människor, luft, mark och vatten i Trelleborgs kommun. Vidare är syftet med den Lokala Kemikalieplanen att arbeta med kemikaliefrågorna på ett sätt så kommunen kan nå miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö och målen i Trelleborgs kommuns Miljö målsprogram 2021-2030.

Den Lokala Kemikalieplanen är uppbyggd kring följande inriktningsmål:

1. Exponeringen av människor och miljön för farliga kemiska ämnen i kemiska produkter och varor i Trelleborgs kommun ska minska.
2. Den totala mängden farliga ämnen ska minska.
3. Förvaltningarnas och kommunala bolagens samt allmänhetens kunskap om kemikalier och dess skadeverkningar ska öka.
4. Tillsynen över inventering och utfasning av farliga kemiska produkter och varor i kommunala verksamheter och bolag ska öka.
5. Samverkan mellan förvaltningarna och kommunala bolagen ska öka.
6. Samverkan mellan Trelleborgs kommun och andra aktörer i kommunen ska öka

Till Lokal Kemikalieplan har en Handlingsplan tagits fram, där arbetssätt och organisation ingår. En styrgrupp, en ledningsgrupp och en arbetsgrupp bildas, som driver den Lokala Kemikalieplanen framåt och gör uppföljningar. Det har även tagits fram en åtgärdslista för kommunen där flera enheter/ funktioner från Kommunledningsförvaltningen är ansvariga. Varje nämnd/förvaltning och kommunalt bolag ska utföra sin egen uppföljning genom rapportering årligen, som sedan sammanställs och redovisas av samhällsbyggnadsnämnden till kommunfullmäktige.

Berörda enheter/ funktioner har fått remissförslaget tillsänt och inkommit med yttrande, se nedan.

Yttrande

Enheten för digital utveckling:

Enheten för digital utveckling behöver mer information om vilka kemikalierna som kommer att dokumenteras och vilka informationssäkerhetsklassningar som kommer att gälla för dessa. Enheten för digital utveckling behöver även

information om vilka personer får komma åt uppgifterna samt hur man vill kunna hämta informationen och använda denna. Utan denna information kan inga kostnadsberäkningar eller IT-tekniska åtgärder föreslås.

Enheten för hållbar utveckling:

Enheten för Hållbar utveckling är mycket positiv till att det har tagits fram ett remissförslag till Lokal Kemikalieplan. Enheten deltar gärna, utifrån sina kompetensområden, i arbetet med Lokal Kemikalieplan under förutsättning att arbetet leds och samordnas av samhällsbyggnadsförvaltningen. Det är därför en förutsättning att Miljöchefen eller delegerad tjänsteman på samhällsbyggnadsförvaltningen leder arbetet i ledningsgruppen i stället för tillväxtchefen. Även ansvaret för framtagande av underlag bör ligga på samhällsbyggnadsförvaltningen då det är här kompetensen inom kemikaliefrågor finns. Utifrån detta beräknar enheten för hållbar utveckling att arbetet med Lokal kemikalieplan kan uppgå till 25 timmar per år.

Remissförslaget föreslår att verksamheter och förvaltningar ska kunna visa att de har kunskap om och följer miljöbalken, Reach- och CLP-förordningarna, enligt inriktningsmål 3. För att säkerställa att organisationen har efterfrågad kunskap bör Samhällsbyggnadsförvaltningen leda och koordinera kunskapshöjande insatser.

Enheten för mark och exploatering

Kommentar till handlingsplanens åtgärdsförslag 2.d.1. samt tillhörande text i Lokal Kemikalieplan på sidan 32.

MEX ställer sig sammantaget negativa till det framställda förslaget, med hänsyn till att kommunen skall ställa krav på att alla nya arrenden på åkermark skall ha ekologisk odling och krav på plan för minskad kemikalieanvändning. Konsekvenserna är många för konventionella odlare och i förlängning för kommunen som markägare. Det kan innebära stora konsekvenser på markreservens budget, för kommunen lämpliga arrendekontrakt med hänsyn till exploateringsverksamheten och ökad administration. Vi ställer oss vidare frågande om det överhuvudtaget är lämpligt att all kommunal mark skall arrenderas ut för ekologisk odling, då förutsättningarna för ekologisk odling kan skilja sig åt på olika marker. Förslaget bör noggrannare utredas och sammanställas en redogörelse för samtliga konsekvenser samt hur de negativa sådana kan begränsas. MEX ser dock positivt på att främja och uppmuntra ekologiskt jordbruk genom att t.ex. erbjuda rabatterade arrendeavgifter på frivillig basis.

Kommunikationsenheten

Kommentar till handlingsplanens effektmål 3b på sidan 34

Kommunikationsenheten önskar följande formulering:

Kommunikationsenheten tar tillsammans med förvaltningarna och bolagen, genom miljöavdelningen, fram kommunikationsplan med aktivitetsplan för Lokal kemikalieplan.

Kommunikationsenheten publicerar material i valda kommunikationskanaler i enlighet med aktivitetsplanen.

Kommentar till bilaga 3 – Åtgärder i Lokal kemikalieplan, 3b

Kommunikationsenheten önskar följande formulering:

Kommunledningens kommunikationsenhet tar tillsammans med förvaltningarna och bolagen, genom miljöavdelningen, fram kommunikationsplan med aktivitetsplan för Lokal kemikalieplan.

3.b.1. Kommunikationsplan med aktivitetsplan

3.b.2. Kommunikationsmaterial publiceras i valda kanaler enligt aktivitetsplanen

Kommentar till bilaga 4 – Handlingsplan för Lokal kemikalieplan

Tillägg till texten om kommunikationsplan:

Innehållet i kommunikationsinsatserna kommer från och drivs genom miljöavdelningen. Kommunikationsenheten bearbetar och publicerar i kanaler enligt aktivitetsplanen.

Tillägg till meningen om exempellistan:

Kommunikationsenheten bistår med kommunikationsinsatser.

Uppskattad arbetstid för kommunikationsenheten:

60 timmar per år

Upphandlingsfunktionen

Kemikaliekrav vid upphandling är att betrakta som ett kvalitetskrav. Kvalitetskrav i samband med upphandlingar skall tas fram av den verksamhet som beställer upphandlingen. Sådillvida innebär kemikaliekrav vid upphandling ingen särskild ytterligare arbetsinsats för Upphandlingsfunktionen.

Förslaget innehåller att;

1. riktlinjer skall tas fram för kemikaliekrav i upphandling och inköp (bil 3 pkt 2.b.1),
2. framtagning av kriterier för upphandling av kemiska produkter och varor för kommunala verksamheter (bil 3 2,b.4).
3. inköpsvägledning/inköpsguider/handlingsplaner (bil 3 2.b.3)

Riktlinjer för kemikaliekrav vid upphandling respektive kriterier för upphandling av kemiska produkter är svåra att göra generella. Arbetsinsatsen för detta är av engångskaraktär och erfordrar medverkan av Samhällsbyggnadsförvaltningen och Hållbar utveckling.

Tidsuppskattning: en vecka.

Kriterier för upphandling av kemiska produkter kan inte ske generellt utan måste ske i samband med respektive upphandling. Det är möjligt att använda sig av Upphandlingsmyndighetens miljökriterier men vilken nivå skall avgöras av beställare, förmodligen med stöd av Samhällsbyggnadsförvaltningen och Hållbar utveckling.

Tidsuppskattning: inget särskilt, som andra kvalitetskrav

Framtagande av Inköpsvägledning/inköpsguider/handlingsplaner torde dels ske i samband med kommunens årliga upphandlingsplaner dels på lite längre sikt i tillsammans med en samlad analys av kommunens olika upphandlingsområden. Utifrån detta kan kunskapsuppbyggnad inom kommunen ske.

Tidsuppskattning: en vecka årligen

